

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460518

6. De Electione, & Electi Potestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61781)

signes qualitates eum praelaturæ præfici per-
suadeant. c. 1. & 3. h. t. Pirrhing n. 39.

§. VIII.

Effectus alius est postulationis Superiori
præsentatæ, alius à Superiore admissæ.

¶ *Effectus* Postulationis præsentatæ est, quod
ab ea postulantes sine consensu Superioris, cui
præsentatio facta est, recedere, & alium eli-
gere, vel postulare nequeant. c. 4. & ibi
Interp. h. t. Et hoc non ideo, quasi per il-
lam præsentationem postulato jus aliquod
acquiratur, sed ne Superiori illudatur, aut
ejus iudicium à postulantium arbitrio depen-
dere videatur, uti exprimitur in d. c. 4. ad
fin. & facit Clem. un. de Renunt. ubi dicitur,
illusionem & variationem in personis Ecclē-
siasticis maximè esse vitandam.

Ex quo à contrario sensu rectè inferitur,
antequam postulatio præsentetur Superiori,
postulantes posse variare invito postulato;
imò & nuntium, seu procuratorem revoca-
re, antequam postulationem re ipsa præsen-
tariat, modò revocatio ad ipsum perveniat.
arg. c. 33. de Rescript. c. 13. de Procuratorib.
Atque in hoc est notabilis differentia inter
electionem & postulationem, quod in illa
mox publicato scrutinio omnis variatio ex-
cludatur. c. 58. de Elect. in postulatione au-
tem admittatur etiam postea, modò supe-
riori nondum sit præsentata. Ratio diversi-
tatis est; quia electio innititur juri, postula-
tio verò gratiæ. Et certè nec postulatus, nec
superior de tali revocatione conqueri potest.
Non postulatus: quia per postulationem nul-
lum jus ei acquiritur, cum sit inhabilis, nisi
dispensetur. Non Superior: quia nemo
gratiarii aut dispensationem pro alio petere
cogitur.

¶ *Effectus* Postulationis admissæ est, quod
habeat vim electionis, & confirmationis,
detque postulato jus, ac si fuisset electus &
confirmatus, ita ut non indigeat aliâ con-

firmatione, vel electione, per c. 2. & 4. h. t.
Quod ideo constitutum, & Ayllo Curia Ro-
mana receptum est, ut evitetur circuitus, ne
iteratò cum Ecclesiarum dispendio adeundus
sit is, qui simul & licentiam dare, & electio-
nem confirmare potest. Rectè tamen ob-
servat noster Panormit. ad c. 1. n. 34. h. t.
hoc procedere duntaxat in postulatione solen-
ni, non in postulatione non solenni, quan-
do v. g. petitur licentia ab Abbate, ut assu-
mi possit in Episcopum Religiosus ipsi subdi-
tus: tunc enim habità licentiâ sequi debet no-
va electio, & electionis confirmatio: quia
Abbas non habet potestatem providendi Ec-
clesiæ Cathedrali.

TITULUS VI.

De Electione & Electi potestate.

SUMMARIA.

1. Electionis homonymia. 2. Et definitio. 3. Eli-
gendi jus pertinet ad Capitulares. 4. Non
nunquam etiam ad extraneos Clericos.
5. Non verò Laicos.
6. Nemo seipsum. 7. Vel successorem sibi eligen-
ti potest.
8. Ex Capitularibus suffragio carent impuberes.
9. Sacris ordinibus non initiati. 10. Non-
dum Professi. 11. Mendicantes transmissi
ad Ordinem non Mendicantium.
12. Censurati. 13. Non item irregulares. 14. Re-
ligiosi proprietarii. 15. Qui postulant mino-
rem 27. annis ad Episcopatum, &c.
16. Qui tribus mensibus negligunt eligere notum
Prelatum. 17. usque 20. qui eligunt per ab-
usum secularis potestatis. 21. Qui non ob-
servant formam electionis. 22. Et qui inde-
gnum promovunt.
23. Ad electionem omnes vocandi sunt. 24. Qui
debent. 25. Volunt. 26. Et possunt commo-
di interesse.
27. Alii

27. Absens legitime impeditus votum dare potest per procuratorem, non scripto.
 28. In eligendo precipue considerantur natales. 29. Genus. 30. Aetas. 31. Ordo. 32. Usque 37. Professio. 37. Scientia. 38. Fides. 39. Usque 48. Et morum probitas.
 48. Eligendus est dignior. 49. Valet tamen electio digni omisso digniore.
 50. Quis dignior dicatur?
 51. Usque 60. De preparatoriis electionis.
 60. Quotuplex sit modus eligendi.
 61. Forma scrutini.
 62. Ad scrutinium requiritur Capitularium Congregatio.
 63. Scrutatorum constitutio. 64. Usque 70. Notarum exquisitio. 70. Publicatio. 71. Et 72. Collatio.
 73. Electio communis.
 74. Electio fieri debet de die.
 75. Compromissum ad electionem a quibus. 76. In quos.
 77. Et quomodo fieri possit?
 78. Compromissarii ad eligendum dati possunt etiam postulare.
 79. Et unum ex seipsis eligere.
 80. Compromissum an revocari valeat?
 81. Inspiratio vel quasi quomodo fiat?
 82. De presentatione electionis.
 83. Quomodo electioni assensus praestari debeat?
 84. 85. Quando electus teneatur consentire electioni?
 86. Quando? 87. 88. Et a quo petenda. 89. Item quomodo concedenda sit confirmatio electionis?
 90. De Episcoporum consecratione. 91. Et Abbatum benedictione.
 92. Effectus electionis. 93. Confirmationis. 94. Consecrationis & Benedictionis.

§. I.

Electio, prout denotat delectum personarum ad beneficia & dignitates Ecclesiasticas, sumitur vel late, vel strictè. Late accepta quamvis vocationem, aut institutionem ad beneficium, ideoque etiam Postulationem, Praesentationem, Nominationem, ac Collationem complectitur: quia in his omnibus eligenda est persona beneficio idonea. Strictè verò seu propriè usurpatur

pro vocatione ad Prælaturam vacantem per vota canonicè facta. Et hæc acceptio est hujus loci, in qua.

§. II.

Definitur Electio, quod sit personæ idoneæ ad Prælaturam Ecclesiæ vacantis canonicè facta vocatio, Colligitur ex c. 7. & 42. h. t.

§. III.

Causa efficiens Electionis sunt vota Eligentium. Eligere autem regulariter possunt, & ad electionem vocari debent soli, & omnes Capitulares Ecclesiæ vacantis, nisi speciali jure inhabilitati, aut ob censuram, vel culpam eligendi potestate privati sint. c. 1. & ibi Panorm. h. t. Quod ut prolixius intelligatur.

Dico I. Regulariter solos Capitulares Ecclesiæ vacantis eligere posse: nonnunquam enim electio etiam aliis Clericis extraneis competit; nempe I. ex privilegio S. Pontificis c. 8. de consuet. II. ex consuetudine, aut præscriptione quadragenaria. c. 3. de Causa possess. & propriet. III. ex fundatione, scilicet si Patronus Ecclesiasticus aut sibi, aut alii Prælato, vel Capitulo in Ecclesia fundata jus eligendi reservet, prout reservare potest arg. c. 23. de Jure patronat. & c. 4. de Condit. appof. IV. ex pacto & unanimi consensu Electorum sede vacante, vel pro ea vice compromittentium, vel aliquem Clericum extraneum ad coeligendum admittentium. c. 8. c. 40. h. t.

Num autem Religioso, vel Canonico ad Prælaturam alterius Monasterii, vel Ecclesiæ translato pacto & consensu Capituli in Ecclesia, à qua translatus est, jus suffragii electivi reservari & concedi possit? ambigitur. Dixeris posse: cum tale jus suffragii cuique etiam alteri personæ Ecclesiasticæ communicari valeat. d. c. 40. h. t. Verum contrarium aperte decisum est in c. 47. Eod. Ubi hujusmodi concessio frivola dicitur, puta, si fiat vel in perpetuum, & ad dies vitæ: quia tunc per eam eidem

daretur jus duplex, Monachatus aut Canonici-
 catùs contra *c. fin. de Religios. domib. c. 1. de
 Privileg. in 6. & c. 37. causà 16. q. 1.* vel sede
 nondum vacante: tunc namque præferret
 tractatum futuræ electionis, qui reprobatur in
c. 36. h. t. Secus est, si Religioso, aut Canonico
 translato jus eligendi concedatur sede va-
 cante, & pro una tantum vice: talis siquidem
 concessio subsistit, cum per eam non daretur
 Capitularis communio in duobus Monaste-
 riis, vel Ecclesiis, sed ut loquitur Panorm.
in d. c. 47. n. 3. solum fieret, ut pro utilitate
 Ecclesiæ haberentur plura iudicia in actu ele-
 ctionis; in quem sensum intelligi debet, &
 potest oppositum *c. 40. h. t.* Hæc doctrina
 notetur: etenim, ut monet Joan. Andr. *ad
 Marg. hujus cap.* relatus, experienciâ constat,
 sæpissimè Monachos vocatos ad alia Mona-
 steria hac de re dubitare.

5 Planè Sæculares jus eligendi, quippe spiri-
 rituale nec pacto nec fundatione, nec quâ-
 cunque do natione consequi possunt. *cap. 51.
 h. t.* Quin imò nec consuetudine, aut præ-
 scriptione etiam immemorali, cum Laici
 spiritualia possidere nequeant, sine possessio-
 ne autem non procedat ulla præscriptio. *c. 7.
 de Præscript. c. 3. de R. J. in 6. & textus est
 in c. 56. h. t.* Quòd vero Sæculares privile-
 gio Apostolico ad ritè eligendum, quemad-
 modum ad jus patronatùs, & alia jura spiri-
 tualia qualificari possint, tradit P. Engl. *h. t.
 n. 4. & olim factum fuisse perhibet c. 13. 18.
 22. & 23. dist. 63.*

Dico II. Omnes Capitulares Ecclesiæ va-
 cantis eligere posse, nisi speciali jure inhabi-
 litati, vel ob censuram, aut culpam eligendi
 potestate privati sint.

6 Ob inhabilitatem I. Nemo potest eligere
 seipsum, etsi in aliquo collegio unus solus su-
 perfit, in quo tunc universitatis jus adeoque
 etiam jus eligendi remaneat: tum quia inter
 dantem & accipientem debet esse distinctio

personalis *c. fin. de Instit. c. 26. de Jure pa-
 tron. c. 3. de excessib. Pralat.* tum ne ambiendi
 dignitates detur occasio contra textus in
*c. 9. causà 8. q. 1. c. 17. h. t. l. 1. ff. ad leg.
 Jul. de ambitu.* Vid. Gonzal. in *cap. 33. h. t.
 num. 4. & seq.*

II. Prælatus antecessor non potest sibi eli-
 gere successorem. *c. 3. 4. & 5. causà 8. q. 1.*
 Ratio est, ne in Beneficiis Ecclesiasticis intro-
 ducatur successio quasi hæreditaria, quam
 magnoperè detestantur SS. Canones *cap. 7.
 causà 8. q. 1. c. 7. & 11. de Filiis Presbyt. c. 17.
 de Jure patronat.* Accedit, quòd Prælatus
 non censeatur esse de collegio, nec veniat ap-
 pellatione collegii, utpote ejusdem Caput.
 Glossa notab. in *Clem. ut ii. 2. de Ætat. &
 qualitat.* Panormit. in *cap. 1. n. 6. h. t.* Ve-
 rum cum Successoris electio nec juri naturali,
 nec Divino, quo ad aliquas saltem personas,
 & casus adverteretur, autoritate S. Pontificis
 alicui Prælato concedi poterit per *cap. 17.
 causà. 7. q. 1.*

III. Ab electione arcentur impuberes,
 hoc est, minores 14. annis, si sint masculi;
 vel 12. annis, si sint fœminæ: quia carent
 discretionem & iudicio necessario in discernen-
 da cujusque qualitate & conditione, *cap. 32.
 h. t. in 6.* Nec refert, malitia ætatem sup-
 pleat, nec ne, cum canon non distinguat.
 Zoël. *h. t. n. 3.*

IV. Submoventur omnes tum Canonici,
 tum Religiosi, qui sacro saltem Subdiaconatùs
 ordine non sunt initiati: quoniam tam in
d. Clem. 2. de Ætat. & qualitat. quam in *Trid.
 sess. 22. de Reformat. c. 4.* generaliter statuitur,
 ut quicumque in Cathedrali, vel Collegiata,
 seculari, vel Regulari Ecclesia divinis manci-
 patus officiis in Subdiaconatùs ordine saltem
 constitutus non sit, vocem in hujusmodi Eccle-
 siis in Capitulo non habeat. Atque ita teste
 Mirandà in *Manuali Pralator. Regular. tom. 2.*

q. 23. d. 5. *concl. 5.* observatur in communi praxi in omnibus Ecclesiis secularibus & regularibus.

10 V. Eligere prohibentur, qui in Ecclesiis Regularibus, vel Monasteriis non sunt tacite, vel expresse professi, ut Novitii. *d. cap. 32. §. in Ecclesiis & c. 43. h. t. in 6.* Ratio est: quod, cum actu membra Religionis seu Monasterii non sint, non conveniat, ut Caput constituent.

11 VI. Prohibentur Professi etiam in Sacris constituti Mendicantes, qui ad non Mendicantium ordinem transferunt, tametsi Apostolicam auctoritate transferint, aut hoc ab aliis Capitularibus sibi liberè concederetur: *Clement. 1. de Regularibus.*

12 Ob Censuram eligere non possunt. I. Excommunicati excommunicatione majori. *c. 14. & 39. h. t.* Minor excommunicatio, cum non exercitio officii, sed tantum Sacramentorum susceptione privet, haud obstat electioni activæ. *c. fin. de Clerico excommunicato & c.* II. Suspensi ab officio & multo magis beneficio & officio simul. *cap. 16. in fin. h. t.* non autem suspensi à beneficio tantum: quia suspensio à beneficio duntaxat privat à percipiendis fructibus: eligere verò non est fructus beneficii, sed potius actus officii vel jurisdictionis. *Gloss. apud Barb. f. F. II. lib. 1. c. 19. n. 59.* III. Interdicti interdicto personali, quod importat suspensionem, *d. cap. 16. h. t.* Interdictum locale non impedit electionem, eò quod solum prohibeat administrationem quorundam Sacramentorum, & sepulturæ Ecclesiasticæ, de quibus non est electio. Imò hodie post extravagantem Martini V. *ad evitanda.* excommunicati, suspensi, & interdicti, nisi sint denunciati, aut notorii Clericorum percussores, ad eligendum probabiliter admitti possunt: cum enim Ecclesia eos in officiis toleret, & cum iis etiam in spiritualibus communicare permittat,

acta quoque eorum erunt toleranda & valida, ne frustranea sit communicatio. *Zoëf. h. t. num. 10.*

An etiam quicumque irregulares eligere prohibeantur? in utramque partem disputatur. Layman. *in qq. Can. de Pralat. elect. affirmat arg. c. 18. §. is verò de Sentent. excomm. in 6. Barb. cit. cap. 19. n. 65.* cum aliis negat; quem ego sequor, & tu consule.

Ob culpam jus eligendi amittunt. I. Qui scienter in loco interdicto celebrant, nisi id privilegio, aut jure iis sit concessum. *d. c. 18. §. is verò de Sentent. excomm. in 6.*

II. Religiosi proprietarii, qui nempe Superioriore suo invitò peculium retinent: hi enim biennio activà & passivà voce carent. *Trid. sess. 25. de Regularib. c. 2.*

III. Jure eligendi excidunt, qui scienter postulant minorem 27. annis ad Prælaturam Cathedrali: aut Religiosos quorumcunque Ordinum Mendicantium ad Prælaturas alterius Ordinis Cathedralibus inferiores; non tamen nisi ista vice. *extravag. un. de Postul. Pralat.* Item qui attentant innovare postulationem ob vitium personæ cassatam. *cap. 2. de Postul. Pralat.* aut recipiunt postulatum ad Ecclesiam tanquam institutum, vel administratorem ante admissionem postulationis à Superiore factam. *c. 23. & ibi DD. h. t.*

IV. Eligendi potestatem pro ea vice deperdunt, qui in Ecclesia Cathedrali, vel Regulari, iusto impedimento cessante, tribus mensibus à die habitæ notitiæ de vacatione novum Prælaturam eligere neglexerunt, eaque potestas ipso jure devolvitur ad Superiorem, cujus aliàs est electionis confirmatio. *cap. 41. h. t.* ubi monitum additur, ut is, ad quem fuerit devoluta potestas, DEUM præ oculis habens non differat ultra tres menses (à die devolutionis numerandos) cum consilio Capituli sui, & aliorum virorum prudentium viduatam Ecclesiam de persona idonea ipsius qui-

dem Ecclesia, vel alterius, si dignum non repertur in illa, canonicè ordinare: si canonicam voluerit effugere ultionem. Quodsi electio intra trimestre facta effectum non habuerit, puta, quia electus aut eam acceptare noluit, vel mortuus est, conceditur novum integrum trimestre pro celebranda electione, dummodo non fraudulenter egerint in præmissis. *c. 26. h. t. in 6. sup. de elec. in 6. sup. de elec. in 6. sup. de elec. in 6. sup.*

37 V. Ab officiis & beneficiis per sententiam Judicis ad triennium suspenduntur, & ipso facto jure eligendi pro illa vice privantur, qui scienter & spontè eligunt per abusum sæcularis potestatis, id est, petunt, vel admittunt Laicos, v. g. Principem, vel ejus Commissarios, qui se cum autoritate ingerant electioni, & eligentium libertatem impediunt. *c. 43. h. t. in 6. sup. de elec. in 6. sup. de elec. in 6. sup.* Ubi etiam consentiens electioni de se factæ per abusum sæcularis potestatis inhabilitatur ipso jure ad quamcunque dignitatem Ecclesiasticam, donec cum eo dispensetur: & electio hujusmodi irrita declaratur. Quod adèò verum est, ut nec consuetudo in contrarium valeat. *cap. 56. Eod. Hinc*

38 Infero I. Si Capitulares eligentes per ignorantiam, vel per vim & metum gravem admittant dictum abusum sæcularis potestatis, Principe v. g. territorii, aut aliis potentibus Laicis contra eorum voluntatem se intrudentibus, nec ipsos Capitulares potestate eligendi esse privatos, vel privandos, nec electionem esse irritam, sed validam, quo ad suffragia nimirum Capitularium, non autem Laicorum, modò non obstante tali violentiâ liberè à Capitularibus ex parte eorum facta sit electio. Ratio est, tum quia hoc casu locum habet *Regula 37. in 6.* quòd utile per inutile non vitietur: tum quia ubi deest dolus, ibi non intelligitur delictum, ubi verò non est delictum, neque pœna infligenda est

per *l. 22. C. de Pœnis.* Attamen consultum est tali casu, ut Capitulares protestentur, non valitura Laicorum suffragia; ne si protestatio facta non sit, & postea forsan judicetur, violentiam aut metum gravem non fuisse, ipsi Capitulares censeantur voluntariè cessisse, ideòque dictam pœnam incurrisse. *Fagnanus in c. Massana. 56. h. t. n. II. h. t. in 6. sup. de elec. in 6. sup.*

Infero II. Dicta tantum procedere, quando Laici cum auctoritate se ingerunt electioni, vel ad coëligendum admittuntur; secus, si ob alium finem Ecclesiæ utilem, ut quando admittitur Laicus tanquam tabellio ad scribendum electionis processum: vel jurisperitus ad Capitulares electores minùs peritos instruendos in forma electionis &c. *c. vocata. 27. §. principibus. dist. 63. Fagnan. in cap. quisquis. n. 19. h. t. in 6. sup. de elec. in 6. sup.*

Infero III. Subsistere consuetudinem, quæ in aliquibus locis invaluit, ut nempe electio novi Prælati tam celebranda, quam celebrata Principi vel Patrono Laico intimari, ejusdemque desuper consensus peti debeat. *per c. 51. in fin. h. t. in 6. sup. de elec. in 6. sup.* si modò per eam nihil derogetur Ecclesiasticæ libertati, & Princeps, vel Patronus Laicus consentium super electione celebranda, vel celebrata à se postulatam non denegat, nisi canonicum adsit impedimentum. *P. Engl. h. t. num. 4. & alii ibidem laudati.*

IV. Jure eligendi pro illa vice privantur, qui in eligendo non observarunt formam à SS. Canonibus statutam. Quæ tamen privatio per sententiam Judicis Superioris declarari debet. *c. 42. & ibi Panorm. h. t. in 6. sup. de elec. in 6. sup.*

V. A Beneficiis Ecclesiasticis per triennium suspenduntur, & primà postea occurrente, non autem omni futura electione privantur, qui scienter Episcopum eligunt indignum, seu incapacem, maximè ob de-

fectum natalium, scientiæ & morum. *cap. 7. s. fin. & cap. 25. h. t. cap. 7. & 37. Eod. in 6.* Notanter verò dixi: *qui scienter eligunt indignum*: nam si appareat, per ignorantiam indignum electum esse, cassata eâ electione iterum proceditur ad secundam; quo modo textum in *cap. fin. de Filiis Presby.* exponit Gonzal. in d. c. 7. s. fin. n. 8.

Potro, si omnes Capitulares indignum eligant, vel aliter potestate eligendi privati sint, factâ publicatione pro ea vice facultas eligendi devolvitur ad Superiorem; & quidem in Ecclesiis Cathedralibus (præterquam in casu negligentia) immediatè ad S. Pontificem, in aliis verò inferioribus, & in casu negligentia non ad Papam, sed ad proximum Superiorem, ad quem spectat electum confirmare. *c. 18. h. t. in 6.* Quod si aliqui tantùm Capitulares eligendi jure exciderint, eligendi potestas residet penes reliquos, etiam unicum duntaxat: quia universitas remanet in uno. *arg. c. un. Ne sede vacante, in 6. & l. 7. s. 2. ff. Quod cujunque univers.*

23 Dico III. Ad electionem faciendam vocandos esse omnes, *qui debent & volunt, & possunt commode interesse.* Text. in *c. quia propter 42. hoc. tit.* Equidem si vel unus è vocandis spernatur, & non vocetur, eo prosequente contemptum, electio, licet à majore Capituli parte facta aut etiam confirmata sit, irritanda est, cum plus in talibus consueverit contemptus unius obesse, quàm multorum contradictio in præsentia *c. 36. h. t.* Nisi confirmatio facta sit ex certâ scientia, per habentem potestatem supplendi electionis defectus: vel contemptus, & non vocatus pacis studio aliorum electioni accedat, ratamque habeat, quòd facere potest, etiam ex postfacto. *c. 28. hoc. titulo. & ibi DD.*

Quando omnes & singuli interesse ha-

bentes legitime citati non comparent instante termino præfixo, nec se exculant, non immeritò quæritur, an præsentem ad electionem absque eorum contemptu procedere valeant?

Quidam distinguunt, & si præsentem plures sint, quàm absentes, concedunt; secus verò negant, putantque absentes usque ad finem termini de jure statuti expectandos esse: quia quod à majore parte Capituli fit, pro eodem habetur, ac si à toto Capitulo factum fuisset, sed non quod fit à parte minore. *c. 1. de his, qua fiunt à majore parte capit.* Verùm cum mora in electionibus periculosa sit *cap. 18. h. t.* & absentes cum intimatione termini ritè citati ad assignatum terminum comparere teneantur, existimo, eos per præsentem non debere expectari, tametsi plures sint absentes, quàm præsentem. Cœpola cautela 79. ubi ait: etiam unum electorem absentibus vocatis ad certam diem & horam, illis non comparentibus, posse legitime eligere, & ita se vidisse judicari refert. Idque maximè procedet, si major pars per minorem vocata dicat, se nolle eligere, vel electioni interesse per *c. 19. s. item cum post. h. t.* aut si in litteris citatoriis expressum fuerit, quòd absentium contumaciâ non obstante ad electionis negotium procedatur: hæc enim cõminatio designat citationem peremptoriam. *l. 71. ff. de Jud. Tholosan. rr. de Elect. c. 14. num. 1. & 15.*

Sed modò, quinam ad electionem vocandi sint, expendamus. Et verò juxta citat. text. *c. quia propter.* vocandi sunt, *qui debent*, id est, qui defacto jus eligendi habent, vel saltem sunt in quasi possessione juris eligendi per *c. 55. h. t.* Si inhabiles, vel alias privati jure eligendi vocati non sint, non possunt agere de contemptu. *c. 18. h. t.* Quæ doctrina obtinet, quamvis prius discussum non sit.

- fit, an non citati inhabiles, aut privati sint, dummodo postea convinci possint. Gonzal. in d. c. 18. n. 11. Panorm. in c. 50. n. 13. h. t. & 25 volunt: quia cum cuilibet juri suo renunciare concessum sit, nemo invitus electioni interesse cogitur, aut cogi potest; nisi vel statuto aut consuetudine particulari aliud introductum fuerit, vel certe ob specialem aliquam causam Ecclesie viduatæ interfit, ut omnes ad electionem accedant. P. Pirrhing. h. t. n. 126.
- 26 Et possunt commodè interesse. Unde non sine ratione communi nostris placuit, absentes sive intra sive extra provinciam, in qua electio celebranda est, morentur, vocandos esse modò non sint ita remoti, ut juxta prudentis viri arbitrium consideratis locorum, & temporis circumstantiis, variisque periculis impendentibus acciri, & expectari nequeant; tunc namque, ne diu & cum gravi damno Ecclesia vacet, necesse non est, ut vocentur per c. 18. & 28. h. t. Nisi fortè alicubi obstat consuetudo: sicut enim consuetudine introduci potest, ut absentes omninò non vocentur teste Panorm. in c. 35. h. t. ita defacto consuetudo pluribus locis obtinuit, ut omnes, qui necdum in provincia, sed in toto aliquo regno & Imperio sunt, licet remotissimi, nuntio vel litteris destinatis citari debeant, si in mora non sit speciale periculum, & intra trimestre ad eligendum à SS. Canonibus præfinitum advenire possint, ut proinde hac in re non tam dispositio juris communis, quam usus cujusvis Ecclesie attendendus videatur. Vivianus ad d. c. 35.
- 27 Caterùm absentibus, qui sunt in loco, unde ad electionem vocari debent, & ex justa causa, juramento, si opus fuerit, comprobata, impediuntur, quo minus compareant, votum salvum manet: quod explicare possunt, non quidem scriptò (cum secretò & sigillatim in ipso, non ante scrutinium exprimendum sit) sed per alium de collegio, qui vocem activam

habeat, unum aut plures, quibus vices suas in solidum demandent. Text. in c. quia propter §. illud autem. h. t. & in cap. 46. Eod. in 6. Procuratorem extraneum Capitulares inviti recipere non tenentur, etsi nullus de Capitulo absentis Procurator esse vellet. cit. c. 46. §. fin. Neque plures admittere possunt, nisi absens singulis in solidum potestatem eligendi comiserit, ita ut unus sine altero eligere queat. Et hoc casu is reliquis præfertur, qui præoccupavit; aut si omnes simul concurrant, ne in diversos vota dirigant, unus tantum & ille admittitur, quem Capitulum, sive major ipsius pars elegit, vel si Capitulares desiderant, ille, qui primus in literis procurationis nominatus fuerit. d. c. 46. in pr. Ubi etiam discretè statuitur, procuratorem non posse alium suo, & alium Principalis nomine eligere, nisi speciale mandatum habeat de certa persona eligenda, tum enim in illam ejus, & in alium suo nomine licetè poterit consentire. Confer. Azor. Instit. moral. p. 2. l. 6. c. 14. q. 7. §. IV.

Objectum Electionis est persona eligibilis; in qua octo principaliter considerantur, nempe natales, genus, ætas, ordo, professio, litterarum scientia, integritas fidei & morum probitas.

Natales: quia illegitimi absque dispensatione Pontificis ad Prælaturas promoveri nequeunt. c. innovit. 20. h. t. eaque dispensatione attento jure communi Religiosi quoque defectu natalium laborantes indigent; per solennem enim professionem in Religione approbata defectus ille quidem purgatur quo ad ordines sacros suscipiendos, non verò quo ad dignitates & Prælaturas. c. 1. & ibi DD. de Filiis Presbyt. Dixi: attento jure communi: nam afferuntur quædam privilegia, quorum virtute etiam aliqui Prælati regulares cum illegitimis sibi subditis dispensare possunt ad quasvis dignitates in ordine, secus extra-
Or-

Ordinem. Vid. Miranda in *Man. Pralat. Regul. q. 1. a 1. & 2.*

29 *Genus*: siquidem de iis, qui nati sunt ex genere maculato circa fidem, hoc est, ex hereticis ac horum receptatoribus, defensoribus, & fautoribus descendunt, in *c. 2. §. heretici & c. 15. de Hereticis in 6.* constitutum est, ne usque ad secundam generationem, seu lineam paternam, & primam matrem ad ullum beneficium Ecclesiasticum, seu officium publicum admittantur, nisi eorundem parentes emendati, & Ecclesie ante mortem reconciliati sint. Notat verò P. Engel *b. 1. n. 25.* hanc constitutionem non obtinere in Germania, ubi zizania tritico impunè miscuntur.

30 *Ætas*; quæ non eadem ad quavis Prælaturas in eligendo desideratur. Ad Pontificatum jure scripto quidem nulla ætas determinata legitur, etsi jus naturale prohibeat, ne quis in totius Ecclesie Pastorem assumatur, qui & ætate, & judicio maturus non sit; unde de cæns est, ne saltem minor 30. annis eligatur. Azor. *Instit. Moral. p. 2. l. 6. c. 5. q. 15.* Ad Episcopatum, Archi-Episcopatum, & c. 30. anni completi. *c. 7. h. t. & ad alias dignitates minores, v. g. Abbatias, Præposituras, & c. quibus cura animarum annexa est, 25. anni inchoati requiruntur. d. c. 7. §. inferiora. Trident. sess. 24. de Reform. c. 12.* Circa Abbatias & præfecturas monialium Trid. *Sess. 25. de Regularib. c. 7.* statuit, ut nulla eligatur, quæ sit minor 40. annis & non ad minus 8. annis in Monasterio post expressam professionem laudabiliter vixerit. Si talis in loco non habeatur, & aliunde assumere non sit commodum, ex iis, quæ in eodem Monasterio annum trigessimum excesserint, & 5. annis post professionem rectè vixerint, una eligi poterit, si ita videatur Episcopo, vel Superiori.

31 *Ordo*: nemo enim ad Episcopatum, vel Archi-Episcopatum promoveri debet, nisi qui ut minimum in sacro ordine subdiaconatus prius

sex mensibus fuerit. *c. 9. de Ætate & qualis.* Imò cum novissimè Bulla Gregorii XIV. quæ incipit: *Onus Apostolica servitutis.* exigat sacros Ordines antea 6. mensium spatio susceptos, adeoque plurali utatur numero, infert Barb. in *Collect. ad d. c. 2. Trident. n. 2.* omnibus sacris ordinibus oportere initiatum esse eligendum in Episcopum, vel Archi-Episcopum. in Episcopum, inquam, vel Archi-Episcopum: quia ad alias prælaturas inferiores v. g. ad Abbatias Regulares, non requiritur, ut eligendus actu sacrum Ordinem, seu Ordines habeat, modò intra annum numerandum à die adeptæ possessionis Sacerdotium suscipere possit, & defacto suscipiat. *d. c. 7. §. inferiora h. t. c. 14. & 35. Eod. in 6.*

Professio: Quia in Prælatum Regularem³² eligi non potest, qui antea eundem Ordinem professus non est, & quidem expressè, nisi Papa dispenset: cum in magistrum assumi non debeat, qui formam discipuli non assumpsit, nec sit præficiendus, qui subesse non novit. *c. 49. h. t. c. 28. & ibi Glossa Eod. in 6. Trident. Sess. 25. de Regul. c. 21.*

Dixi. *Qui antea eundem Ordinem professus non est*: non enim potest quis simul profiteri & in Abbatem, seu Prælatum regularem eligi, eò quòd talis potiùs amore dignitatis, quàm religionis, suæque salutis professionem emittere censeatur *c. 37. h. t.* Quod si idiplum in pactum deducatur, & religionem profiteatur cum hac conditione, ut Abbas fiat, simoniæ crimen est juxta *c. fin. de pactis.* adeoque electio ipso jure irrita.

Num autem in Abbatem assumi possit, qui paulò antè professus est? exploratum non est; sed ordinariè non posse concludo *exc. officii 38. h. t.* ubi habetur, quòd in Abbatem eligi nequeat, nisi instructus in regula monachali, qualis non censetur, qui paulò ante edidit professionem. Accedit, quòd minùs decere videatur, aliquem fieri magistrum, qui vix disci-

discipulus fuit. Quod si tamen necessitas, vel evidens utilitas Monasterii ita postularet, posset talis neo-professus saltem in extraordinario casu percepta prius ab ipso purgatione, quod nullus dolus, vel ambitio intercesserit, ad Abbatiam admitti, modò in Regula sit competenter instructus. Vid. Text. & Gloss. in *d. c. Officii*.

34 Dixi II. *Et quidem expressè*: nam licet tacite professus activè eligere non prohibeatur, eligi tamen ad regimen Ecclesiæ Regularis nequit, & si defacto eligatur, electio ipso jure nulla est, nisi Ecclesia illa Regularis sit simul Cathedralis: in tali enim in Episcopum etiam Novitius, vel Clericus sæcularis assumi potest ob excellentiam dignitatis Episcopalis. Text. & Vivianus in *c. nullus* 28. *h. t. in 6. & Clem. I. Eod.*

35 Dixi III. *Nisi Papa dispenset*: etenim minimè repugnat, quin Pontifex de absoluta sua potestate interdum Religiosos alterius Ordinis præficere, vel ex urgenti, & publica causa Prælaturas Regulares, & Monasteria Clericis sæcularibus in commendam etiam perpetuam dare possit; id quod alioquin non tantum contra citatos Canones, & Concilium Trident. sed & Concordata Germaniæ est, quæ Monasteriis in Germania liberum jus eligendi relinquunt. P. Engel *h. t. n. 22.* Gonzalez in *c. 13. n. 6. h. t.*

36 Huc pertinet, quod eligi debeat, qui est de gremio vacantis Ecclesiæ: quia in *c. nullus* 13. *dist. 61.* apertè statuitur, ut nullus Clericis invitis detur Episcopus de aliena Ecclesia, adeoque nec Religiosis invitis Abbas de alieno Monasterio. Verum cum id principaliter in favorem Capitularium cedat, ideò huic juri renuntiare, & de alia Ecclesia, vel Monasterio (ejusdem videl. Ordinis *d. Clem. I. h. t.*) aliquem eligere permittuntur, maximè si è collegio nemo idoneus reperiat, vel extraneus ob singulares virtutes & qualitates præ cæteris Ecclesiæ

profuturus existimetur. per *c. 21. h. t.* Quod si verò idoneus adest, convenit, ut potius ex ejusdem Ecclesiæ, vel Monasterii gremio aliquis, quam extraneus, etsi cæteroquin dignior: item cæteris paribus oriundus potius, quam non oriundus: indigena seu diocesanus potius, quam alienigena præficiatur per ea, quæ tradit Azor. *Instit. Azoral. lib. 6. c. 4. q. 25.* & facit Text. in *c. 4. circa fin. de Postul. Pralat.*

Literarum scientia à Prælaturis excludit, deicitque illiteratos: quia sacris apti non sunt officii. *c. illiteratos* 1. & seqq. *dist. 36. c. 7. 17. 29. & 53. h. t.* Requirit autem Trident. *Sess. 22. de Reform. c. 2.* in eligendo ad Ecclesiæ Cathedralis, ut antea in Universitate studiorum Magister sive Doctor, aut Licentiatius in S. Theologia, vel jure Canonico meritò sit promotus, aut publico alicujus Academiæ, vel Superiorum, si Regularis sit, testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quin imò multi contendunt, ad Episcopatum plerumque non satis idoneum censei posse, nisi qui tam Theologiæ, quam SS. Canonum peritià imbutus est, arg. *c. omnes* 6. *dist. 38.* At in plerisque Provinciis ab hoc jure usus recessit: sæpius enim videmus eligi, & à S. Pontifice confirmari Imperatorum, & Principum magnorum filios literarum expertes, si aliunde hunc defectum suppleant, suâ potentia defendendo & protegendo Ecclesiam. Hi tamen sub gravi peccato tenentur assumere & constituere administratores Episcopatus, vel saltem officiales & Vicarios generales, viros eruditos & omnigenâ scientiâ conspicuos.

Integritas fidei in eligendo exigit, ut non tantum alienus ab Ecclesia Catholica, sed etiam neophytus, hoc est, recenter conversus non sit juxta illud Pauli 1. *ad Timoth. 3. oportet Episcopum non esse neophytum: & Canonem Apostolorum* 79. ibi: *qui ex vita gentili advenerit, & baptizatus est, aut ex conversatione prava, eum, justum non est, pro-*

sinus promoveri in Episcopum: injurium enim est, cum, qui non prius specimen, & documentum de se praberit, aliorum Doctorem existere, nisi alicubi dono divina gratia hoc fiat. sicut in D. Ambrosio ab infante in Episcopum nominato contingit. Relinquitur autem arbitrio Superioris (cujus est confirmare electum) conjicere ex moribus & pietate conversi, intra quantum tempus noviter conversus inter veteranos Christi milites, & ad praelaturas eligibilis censerit possit. P. Engel h. t. c. 26.

39 *Morum probitas*: Unde I. à Prælatibus arcentur ambitiosi, & qui eligi affectant. *c. nullus 118. causa 1. q. 1. c. 9. 10. 11. & 19. causa 8. q. 1. c. 46. h. t. junctâ l. un. ff. Ad leg. Jul. de Ambitu & l. un. C. Eod. ubi poena 100. aureorum cum infamia irrogatur his, qui honores, sacerdotia, & magistratus ambiunt. Ex quibus verò præsumatur ambitus, vide Panormit. in c. fin. de Transl. Episcop. n. 12.*

40 II. Submoventur simoniaci, hoc est, à quibus, aut pro quibus pecunia, vel quid simile datum, seu promissum fuit, ut eligerentur. *c. 3. causa 1. q. 7. c. 59. h. t. c. 27. de Simonia. extravag. 2. Eod. inter comm.*

Et hæc prohibitio adeò procedit I. ut si defacto aliquid fuerit datum, electio subsecuta ipso jure sit irrita. *d. extravag. 2.* si verò tantum promissum fuerit, electio quidem non ipso jure sit irrita, sed irritanda à Superiore, *d. c. 27. de Simonia.* II. Ut electio simoniacè procurata irrita, vel irritanda sit, etsi simonia per alium ignorante eligendo intervenerit. *d. c. 27. imò etsi ipso renuente intervenerit teste Azor. Instit. Moral. p. 3. lib. 12. c. 7. q. 1.* Excipitur: nisi pretium in fraudem eligendi daretur, aut promitteretur, tunc enim electio ob hoc non vitaretur. *d. c. 27.* III. Ut si electus ipse simoniam commiserit, vel alius eo sciente, & approbante, Episcopus cum eo dispensare nequeat, sed solus Pontifex, *d. c. 27.*

IV. Ut nec per novam electionem consequi possit illud beneficium, dignitatem, vel praelaturam, ad quam per simoniam quis fuit electus, nisi per interpositam personam prius purgetur simoniæ vitium. Quod addo: quia si irritatâ simoniacâ electione eligatur alius, isque resignet, vel moriatur, tum nil obstat, saltem illum, qui ob simoniam sine culpa sua repulsius est, denuò eligi. *d. c. 59. h. t. & facit c. 7. de Filiis Presbyr.* Multò minùs simoniacè electus eligi prohibetur ad aliam Ecclesiam, vel dignitatem, cum in ordine ad alia beneficia nihil in jure statutum reperitur; quamvis, si electus ipse simoniam commiserit, necesse sit, ut per Papam ab excommunicatione (in quam ipse cum mediatoribus juxta *d. extravag. 2. de Simonia.* incidit) absolvatur, & de crimine poenitentiam egerit, priusquam ad aliud beneficium, & Ecclesiam promoveatur. Conf. Azor. *cit. c. 7.*

III. Ob notam cupiditatis, & tanquam criminosi ineligibiles sunt, qui absque dispensatione Papæ tempore electionis habent plures dignitates, vel beneficia curata. *c. 54. & ibi Glossa & Vivianus. h. t.*

IV. Quisquis electioni de se factæ per secularis potestatis abusum consentire præsumperit contra canonicam libertatem, electionis commodo caret, & ineligibilis fit, nec absque dispensatione ad aliquam valet eligi dignitatè. Textus in *c. quisquis 43. & ibi Panormit. h. t.*

V. Intrusi, qui nimirum auctoritate propriâ, absque canonica institutione aut titulo praelaturam, vel aliud beneficium occupant, detinent, aut administrant saltem ad eandem praelaturam, seu beneficium inhabiles censentur, ut pluribus probat Lessius *de J. & J. l. 2. c. 34. n. 123. Azor. Inst. mor. p. 2. l. 6. c. 4. q. 27.*

VI. Eligi ad praelaturas nequeunt infames infamiâ sive juris, sive facti. Infames infamiâ juris, per legem scilicet, aut Judicis sententiam inflictâ: quia cum infamiâ hæc ipso jure pri-

vet dignitatibus acquisitis per *l. un. C. de infamib.* multò magis repellat ab acquirendis. Infames verò infamiã facti, seu criminosi: tum quia juxta vulgatam regulam infamibus portæ dignitatum non patent. *c. 87. de R. J. in 6. l. 2. C. de Dignitatib.* tum quia *in c. 7. §. inferiora b. t. & in Trident. sess. 24. de Reform. c. 12.* nominatim quoque cautum est, ut nullus deinceps ad dignitates quasvis, quibus animarum cura subest, promoveatur, nisi qui saltem 25. annum attigerit, & morum integritate comènderetur. Interim tamen non quælibet crimina, præsertim occulta, inegibilem reddunt committentem, sed notoria duntaxat, & quæ in jure vocantur digna depositione, ut sunt hæresis, schisma, apostasia, incæstus, adulterium, sodomia, sacrilegium, simonia, perjurium, falsificatio literarum Apostolicarum, veneficium, usura, & his similia, de quibus prolixè Azor. *cit. l. 6. c. 7. q. 3. & c. 14. q. 10. Pirrh. h. t. n. 94. & seqq.*

45 VII. Ab electione passiva cohibentur innodati censuris Ecclesiasticis; nempe *excommunicati* excommunicatione tam majore, *c. 7. de Clerico excommunicato.* quàm minore. *c. fin. & ibi Glossa eod.* Electio tamen facta ab irretito excommunicatione minori, mero jure non est irrita, sed irritanda per text. *in d. c. fin. ibi: est electio irritanda.* *Suspensi* sive ab Officio *d. c. fin.* sive à Beneficio *c. 8.* junctâ Glossa *V. suspensus de Etate & qualitate.* Ne suspensio reddatur elusoria, si privatus officio, aut beneficio id per electionem denuò obtineret. *Interdicti* personaliter, quippe qui similes sunt suspensis ab officio. *arg. c. 16. b. t.* Comprehendit autem hæc prohibitio omnes excommunicatos, suspensos, & interdictos, etiam toleratos, & non denunciatos; neque enim extravagans Martini V. *Adevitanda.* ipsis suffragatur, cum per hanc Pontifex illis directè favere non intendat, ut docet Suarez *de Censur. disp. 13. sect. 1. n. 26.*

VIII. Ad prælaturas inhábiles sunt universim omnes irregulares, sive ex delicto, sive ex alio quocunque defectu; prælatura namque sicut & aliud beneficium datur propter officium. *c. ult. de Rescript. in 6.* irregularis autem est inhábilis ad officium, & consequenter etiam ad beneficium per *d. c. fin. de Clerico excomm.*

IX. Juxta *c. 12. b. t.* qui semel est electus, & ob vitium personæ repulsus, nequit iterum eligi, nec ad eandem, nec ad aliam prælaturam: quia tale vitium electi personam quodammodo sugillat, eamque sequitur, ut lepra leprosum *c. citò 16. causâ 1. q. 1.* Refert tamen, sitne quis repulsus ob vitium animi, seu crimen, idque vel jure probatum, vel præsumptum: an verò ob vitium corporis. v. g. morbum, aut defectum ætatis, naturalium, vel ob alium defectum non culpabilem? Priore casu, & si crimen verè probatum sit, repulsus ab omni deinceps prælatura excluditur, nisi fortè se emendârît, idque probaverit; alioquin enim semel malus semper præsumitur malus. *c. 8. de R. J. in 6.* secus est, si crimen illud solum fuerit præsumptum, siquidem ob id repulsus ad eandem, vel aliam Ecclesiam denuò electus admittitur, modo se purgare possit ab illo crimine præsumpto per *c. 38. in fin. b. t.* Casu posteriore, si constet vitium illud, vel defectum sublatum esse, repulsam passum eligi posse, dubitare non sinit textus *in c. 21. b. t.* Panorm. Gonzal. & alii ad *d. c. 12.* Laym. *in qq. Can. de Pralat. elect. c. 6. q. 61.*

Reliquas dotes & qualitates, quæ in eligendo desiderantur, facillè colliges ex iis, quæ diximus *Tit. Præced. §. 5.* & quæ infra dicemus *in Tit. XI. §. 4.* & *in Tit. XIV. per tot.*

Cæterum ex ipsis eligibilibus sub gravi reatu eligendus est non tantum dignus, sed dignior; ita enim SS. Can. *in c. 5. dist. 61. in c. 19. dist. 63. in c. 45. causâ 1. q. 1. in c. 15. causâ 8. q. 1.* ita Trid. *sess. 6. de Reform. c. 1.* & *sess. 24. de Reform. c. 1.* ita post alios D. Th.

Th. 2. 2. q. 63. a. 2. ad 3. & ipsa iustitia distributiva evincunt, ut taceam, quod ex more multarum Ecclesiarum Capitulares jurato promittant, se digniorem electuros. Unde patet, vix defendendam esse eorum opinionem, qui cum Viviano *in c. 21. h. t.* assertum ajunt, salvâ conscientia eligi posse dignum, omisso digniore.

- 49 Ut ut autem dignior eligendus sit, de digno tamen facta electio valet in utroque foro, tam interno, quam externo, & consequenter qui præterito notabiliter digniore ad prælaturam electus est, tutâ conscientia eam acceptare, & retinere potest. *c. 19. §. illius & ibi Gloss. h. t. Covarruv. ad Reg. peccatum p. 2. f. 7. n. 3.* Ratio est: tum quia electus non debet se reputare meliorem aliis, hoc enim esset superbum & præsumptuosum; tum quia aliàs certè omnes electiones versarentur in discrimine, & infinitis litibus locus foret, si ea sola de causa everti possent, quòd dignior non sit electus.
- 50 At quis hic dignior censetur? eum dixerim, qui perspectis omnibus qualitibus ad Ecclesiam gubernandam, vel munus aliquod cæteris habilior est, non autem, qui sanctior & doctior, ut declarat D. Th. *in 2. 2. q. 18 f. a. 3. & quodlib. 6. art. 9.* Hinc teste Azor. *d. p. 2. l. 6. c. 15. q. 3.* sola quandoque stirpis nobilitas, & potentia constituit aliquem digniorem, ita ut nobilior, vel potentior præferri possit ignobiliori, etsi doctiori & sanctiori, præsertim in locis, ubi Ecclesia protectore indiget, qui eam ab hæreticis, schismaticis, aliisque Christiani nominis hostibus tueatur: tunc namque Ecclesiæ utilior est potentia, quam doctrina. Imò si nobilis & potens sit æquè doctus, & bonus, eò ipsò dignior habetur in Ecclesiis sæcularibus: in Ecclesiis sæcularibus inquam: quia in Regularibus, seu Monasteriis, Benedictinis saltem, cum non sit præponendus ingenuus ex servitio convertenti, ut ait SS. P. Benedictus *c. 2. Reg. nec*

nobilis ignobili præponi debet, nisi alia rationabilis causa existat, prout *ibidem* dicitur.

§. V.

Forma stat in processu electionis, qui tres partes continet. *Prima* versatur circa ea, quæ electionem præcedunt: *Secunda* circa ea, quæ in ipsa electione contingunt: *Tertia* circa ea, quæ electionem sequuntur.

*

Quæ electionem præcedunt, ita se habent.

I. Priusquam perveniatur ad electionem, oportet prælaturam vacare per mortem, amotionem, translationem, vel resignationem prioris Prælati. Quod adeò verum est, ut licet desperetur de reconvalescentia Prælati ægrotantis, de futura tamen electione definitoriè aliquid tractare, & pro ea aliquod tempus præfigere, aut absentes in hunc finem convocare, Collegium minimè possit. *c. 36. h. t. Quin imò*

II. Si Ecclesiam per obitum vacare contigerit, quamvis Capitularibus protinus competat potestas eligendi *c. 3. causâ 8. q. 1.* non tamen convenit, ut ante defuncti Prælati sepulturam, & tertium depositionis diem ad alterius electionem procedatur, nisi urgeat necessitas, vel consuetudine aliud obtentum sit. Text. & Glossa *in c. nullus 7. dist. 79. & ind. c. 36. h. t.*

III. Post diem tertium depositionis in Ecclesiis cathedralibus à Decano, aut seniore convocatur Capitulum, in quo à præsentibus assignatur dies & locus ad futuram electionem. arg. *c. si forte 9. dist. 69.* ac per civitatem, & diocesim preces publicæ, ac private indicuntur, pro bono pastore à DEO impetrando. Trident. *sess. 24. de Reform. c. 1.* In regularibus verò Ecclesiis ab Ordinariis loci cum consensu Principis terræ terminus præfigi solet, sicut quotidie experimur.

H 3

IV.

- 34 IV. Constituta dies & locus per literas, vel proprium nuntium, nec non per publicum proclama, aut cridam valvis Ecclesiæ & curiæ capitularis affixam absentibus notificatur, & qui de jure vocandi sunt, ad electionem vocantur adjunctâ ex more clausulâ: si tali die aliqui non adfuerint, præsentés nihilominus processuros, non obstante eorum absentia, ipsis non expectatis, nec ulterius vocatis, etsi fortè terminus electionis ex certa causâ prorogaretur. Et hæc clausula valde utilis est: licet enim in hoc casu una citatio sufficiat, arg. *c. si quis 12. dist. 18. c. consuluit 24. de Offic. delegati. & ibi Hostiens.* tutius tamen est, ejusmodi cautelam, & clausulam attexere.
- 35 V. Ipsa die electionis Electores publico campanæ sono convocati, antequam electionis locum ingrediantur, debent audire Missam de S. Spiritu, & sub ea omnes sacri Synaxi refici, post eam verò clara voce recitare Antiphonam: *Veni S. Spiritus.* Ita statuit Concilium Basil. *Sess. 12. de Elect. & confirm. Episc. & Pralat.* idque passim & meritò receptum est: à DEI namque invocatione rerum omnium capienda sunt primordia. *c. in nomine 1. dist. 23. l. 2. s. nos itaque C. de V. l. E.* Quod si tamen de facto hæc sacrificii oblatio, sacra communio, & Antiphona omittantur, ex communi Canonistarum sententia propterea electio non vitatur, nisi fortè aliter in aliqua Ecclesia seculari, vel regulari caveatur cum clausula irritationis. *Conzal. in c. 14. h. t. n. 9.*
- 36 VI. Sacro finito per plebanum, vel alium quendam Sacerdotem è cancellis, vel per publicum notarium ante foras Ecclesiæ, seu capituli, aut loci, ubi electio celebratur, reprodu- citur proclama, & denuò omnes, quotquot volunt, possunt, & tenentur mox futuræ electioni interesse, maximè verò absentes interpellantur.

VII. Electoribus in loco ad electionem de-

putato congregatis refertur reproductionem ritè factam esse, simulque per attestationes, instrumenta publica, vel testes docetur, quòd absentes, qui vocari debuerunt, & potuerunt, legitime citati, & vocati fuerint; eaque relatione percepta, ut aliorum absentia non obstante præsentés ad electionem procedere possint, per Superioris Commissarium, si quis electioni, ut subinde fieri solet, interfit, vel per Præsidentem scrutinii, absentium contumaciâ per unum nomine totius Capituli acculatâ, in contumaciâ absentium decernitur.

Sed hic enascitur *questio*: an is, qui postquam in contumaciâ absentium decretum fuit, supervenit, adhuc admitti debeat? Et cum in S. Pontificis electione tardè veniens admittatur. *c. 3. & hac sacro in sin. h. t. in 6.* haud crediderim, ab electione inferioris cujusdam Prælati tardius occurrentem repelli posse; modo res adhuc sit integra, & electio necdum celebrata fuerit, nam si aliquis post electionem veniret, amplius audiendus non esset per *d. c. 3.*

VIII. Aliquis nomine totius Capituli protestatur, nolle se quenquam ad electionem admittere, aut ejus suffragium valere, qui de jure ad eligendum est inhabilis; quæ protestatio efficit, ut tali modo protestantes cum omnibus tuto possint eligere per *c. 50. h. t.* Quod tunc procedit, si inhabiles, vel propter scandalum, vel propter potentiam eorundem expelli nequeant; secus est, si expelli possint. *Pa normit. in d. c. 50. n. 13.*

IX. Si quis adsit potestate præditus, ut Legatus, vel Nuntius Apost. absolvit omnes Capitulares ab excommunicatione, & aliis censuris in ordine ad effectum electionis Canonice.

X. Tandem tractatus interdum præmittitur, in quo aliqua personæ palam nominantur præ reliquis idoneæ ad Prælaturam, item capitulariter deliberatur, quam eligendi formam & modum eligentes observare velint.

60 Ad ea, quæ in ipsa electione contingunt, pertinent modus eligendi, qui triplex: nempe per *scrutinium*: per *compromissum*: & per *inspirationem*, vel *quasi*. Alio modo facta electio non valet, & eligentes contrafacientes eligendi potestate pro ea vice privandi sunt *c. quia propter 42. h. t.*

61 Per *Scrutinium* fieri dicitur electio, cum presentibus omnibus, qui debent, volunt, & possunt commodè interesse, assumuntur tres de collegio fide digni, qui secretè & sigillatim vota cunctorum exquirant, & in scriptis redacta mox publicent, eumque denuntient, in quem pars numero major & sanior convenit. Text. *in d. c. quia propter 42.* qui uno quasi fasciculo complectitur, quæ ad scrutinium pertinent.

62 I. Igitur oportet Eligentes in Ecclesia, Capitulo, Choro, sacristia, vel alio conclavi publico & honesto esse collegialiter, seu capitulariter congregatos: electio enim in latibulis, & locis clandestinis celebrata reprobatur *in d. c. quia propter in fin.* neque sufficit consensus singulariter præstitus, puta, si quilibet eligentium in suis ædibus suffragium daret. *c. 55. h. t.* Certus autem locus non est de substantia electionis per *c. 14. & 28. h. t.* Fagn. *in c. c. quia propter n. 69.* In loco tamen interdicto fieri non debet. *c. 1. de Postul. Pralat. præcipuè Rom. Pontificis c. 3. §. porro h. t. in 6.*

63 II. Tres Scrutatores fide digni de collegio assumendi sunt: nec pauciores, vel plures: nec alii, qui non sint de collegio; idque substantiale esse, cum communi docet Fagn. *l. cit. n. 43. & seqq.* contra Vincent. Trancred. & Innocent. Quod literæ *d. c. quia propter.* consonat, quæ dicit: *assumantur tres de collegio: subjunctâ clausulâ: aliter electio facta non valet.* A qua proinde recedendum non erit, præsertim cum in dubio semper, quod tutius est, sequendum sit. *l. 10. in fine ff. de Rebus dubiis. l. 192.*

ff. de R. l. c. 12. & 18. de Homicid. In quibusdam tamen Ecclesiis Germaniæ præsertim regularibus consuetudinem invaluisse, ut Capitulum communi consensu alios viros idoneos, & plures, vel pauciores ad scrutinium faciendum adhibere possit; testis est P. Engel *h. t. n. 34.* & alii.

III. Instita debet ipsum scrutinium, seu ex-64 quisitio suffragiorum; quæ his requisitis constat

Primum est, ut ante coeptum scrutinium, Scrutatores præstito juramento, quod fideliter agere, & vota secreta servare velint, ab Electoribus juramentum recipiant, aut singulos adjurent de digniore eligendo, & electione sine fraude celebranda. Quod usu quidem practico firmatum, sed nullo jure decisum reperies. Vid. Laym. *in qq. Can. de Pralat. elect. q. 72. & 73.*

Secundum, ut Scrutatores, si sint de colle-65 gio, omnium primò à se invicem vota exquirant, videl. duo à tertio; & successivè ab aliis secundum prærogativam, ac dignitatis gradum. Ratio est: ne Scrutatores aliorum votorum conscii sua ex illis vota instruere, & interdum pro arbitrato alicujus electionem ratam reddere, vel infirmare possint. Panorm. *in c. quia propter 42. n. 9. h. t.*

Quid verò, si aliqui è Capitularibus in civi-66 tate, vel in claustrò essent infirmi, & procuratorem nolent, vel non possent deputare, an & quomodo tunc eorum vota exquirenda sint? Tholosanus *de Elect. c. 16. n. 7.* censet, quòd Scrutatores scrutatis eorum votis, qui præsentès sunt in loco, infirmos accedere, & ab ipsis quoque vota recipere teneantur, nullòque actu extraneo interposito reversi ad locum capitularem cum cæteris publicare debeant. Et ita in facti contingentia hic Salisb. observari vidim⁹.

Tertium requisitum est, ut vota singulorum 67 secretè & sigillatim exquirantur, hoc est, non in communi, sed seorsim ab aliis Capitularibus, & unus post alium; idque ob eam ratio-

rationem, ut quisque liberius votum suum possit exprimere, exemplò testium, qui propterea secretò & seorsim ab aliis examinandi sunt. *c. 52. de Testib. Panormit. ubi supra. n. 14. & 15.*

68. *Quartum* est, ut electores diligenter examinentur, quam personam tanquam maximè idoneam, & qua ratione ac zelò eligant, ut inde liceat collationem zeli ad zelum, & meriti ad meritum instituere, atque appareat, quæ vota sint saniora. Et hoc aliter fieri nequit, nisi vota oretenus dentur, & tam nomina, quam personæ eligentium Præsidi & Scrutatoribus innotescant. Fagn. *in c. quia propter h. t. n. 49.* Verùm hæc scrutandi forma non ubique servatur, sed passim receptum est, ut eligentes vota scripta in urnam vel in calicem ante scrutatores positum conjiciant, adè ut ipsos quoque Scrutatores lateat, cui singuli sua vota dederint. Layman. *d. q. 73.* Quin imò, cum Trident. *sess. 25. de Regularib. c. 6.* districtè præcipiat, ut electiones Regularium ita fiant per vota secreta, ut singulorum eligentium nomina non publicentur, ideò sunt, qui cum Lud. Miranda *in Manuali Pralat. Regul. tom. 2. q. 23. art. 15. Concl. 2.* putent, priorem modum, viva scilicet voce eligendi, quoad Religiosos sublatum, & semper posteriori utendum esse; de quo tamen non immeritò dubitaveris, cum Trid. *d. sess. 25. c. 7.* subjungat, & decernat, ut præsidens electioni Abbatissarum vota singularum audiat, & recipiat.

69. *Quintum*, ut vota electorum à Scrutatoribus, Notario, vel Testibus in scriptis redigantur per *d. c. quia propter. ibi: in scriptis redacta. Pirrhing h. t. n. 67.*

IV. Exquisitis, & debitè receptis singulorum suffragiis, ea mox, unòque contextu in communi publicanda sunt; alioquin non solum is, qui se electum putat, verùm etiam quisvis alius de Capitulo apud eum, ad quem jus

confirmandi spectat, agere potest, ut publicentur, omni obstaculo appellationis remotò per *d. c. quia propter 42. c. publicato 58. & ibi Gloss. in V. compellantur. h. t. Rodriq. tom. 2. Regul. qq. q. 51. a. 14.* Vota autem in communi publicari dicuntur, quando ab uno Scrutatore, vel cui specialiter potestas data est, integer eorum numerus publicè Congregationi denuntiatur, non explicando, quot ex ipsis in unam, vel aliam personam consenserint, sed tantùm proferendo numerum personarum, quæ votum tulerunt, v. g. dicendo: *vota, quæ à Dominis Capitularibus exquisivimus, sunt univèrsim 20. 30. & c.* Suarez apud P. Wagnereck *in sape d. c. quia propter, ad V. mox publicent.* Quamvis in nonnullis locis exprimi solet, in quas personas, & quot in singulas vota directà sint.

Effectus hujus publicationis is est, quòd electores post illam censeantur perfuncti officio suo, ideoque votum variare amplius non possint. *d. c. 58. h. t.* Nisi facta collatione vota ita dispersa reperiantur, ut nemo electis absolutè majora habeat; tum enim, cum nulli sit acquisitum jus ad prælaturam, & in ipso effectu scrutinium fuerit nullum, necessariò vel ad novum scrutinium redeundum est, vel in aliquos communi consensu compromittendum. Quòd verò P. Engel *h. t. n. 40. P. Pirrhing n. 176.* & alii statuunt, in tali calu Electores mutatà sententià posse accedere ad numerum ejus, qui suffragia plura, sed non sufficientia nactus est, quæ electio dicitur per *accessum*; id quidem in electione S. Pontificis juxta *c. 6. ubi Panorm. n. 8. h. t.* ac Monialium, seu Abbatissæ juxta *c. 43. §. sanè. Eod. in 6.* locum habet, & in aliis quoque theoreticè defendi potest, in praxi tamen non suaferim, præsertim si electio à Sede Apostolica confirmanda sit, cum constet à Curia Romana electionem per *accessum* frequenter non admitti.

71. V. Post scrutinium publicatum sequitur collatio, scilicet numeri ad numerum, zeli ad zelum, & meriti ad meritum. Collatio numeri ad numerum nempe eligentium facienda est, ut inde appareat, an & quis à majore parte Capituli electus sit. Ubi de jure non sufficit, habere majora vota comparatione minoris partis, sed requiruntur majora respectu totius Capituli, puta, ut ex 30. v. g. Electoribus ad minus 16. stent pro electo; alioquin rata non erit electio. c. 48. c. 50. c. 55. h. t. Zeli ad zelum collatio fieri debet, id est, debet examinari, quò zelò, & quibus ex motivis Capitulares hunc potius, quam alium nominarint, ut constet quis à saniore Capituli parte sit electus: etenim, ut electio vim habeat, exigitur copulativè, ut & major, & sanior pars presentis & legitimè congregati collegii in eundem consenserit. c. 57. & ibi Panorm. n. 13. h. t. Tandem collatio metiti ad meritum, quæ ipsum electum respicit, instituitur, necesse est, ut elucescat, an idoneus sit, vel uter à duobus electis dignior, ac magis sit idoneus, d. cap. 57. h. t. Tholosan. d. c. 16. n. 15.

72. Verùm sunt casus aliqui, in quibus collatione zeli ad zelum, & meriti ad meritum opus non est, sed duntaxat numeri ad numerum; veluti primò in electione S. Pontificis, siquidem in c. licet. 6. h. t. disertè decernitur: *ut ille absque ulla exceptione ab universali Ecclesia Romanus Pontifex habeatur, qui à duabus partibus Cardinalium electus fuerit, & receptus.* Secundo in electione Abbatissarum, ut ad concordiam faciliùs deveniatur, quod institutà collatione zeli ad zelum, & meriti ad meritum ob sexum ad querimonias proclivem admodum difficile foret c. 43. in fine h. t. in 6. Immo tertio etiam in virorum quibusdam Ecclesiis præcipuè Ordinum Regularium non alia collatio fit, quam numeri ad numerum, cum ob perspectam probi-

tatem eligentium, eorumque juramentum dubitare non liceat, eum, qui à majore parte electus est, verè dignum esse. Esti tales eligendi formæ, in quibus non omnes conditiones in sæpe cit. cap. quia propter. 42. h. t. præscriptæ servantur, plerumque Apostol. privilegiis munitæ sint, ut tradit Laym. de Pralat. elect. q. 76. per Clem. 1. §. demùm. de V. S. Quarto quoties duæ partes Eligentium (eorum videlicet, qui adesse poterant, debebant, & volebant) in unum consentiunt, non requiri collationem zeli ad zelum, ac meriti ad meritum, convincitur ex c. 9. h. t. in 6. ubi dicitur, quòd contra electum à duplo majori parte, vel contra ejus Electores nil à reliqua parte possit opponi quod votum extenuet, licet opponi possit, quod votum annullat. Vid. Gloss. in d. c. 9. in V. si quando.

VI. Si facta collatione appareat, vel omnes, vel majoram, & sanioreni partem in unum, eumque dignum convenisse, confestim, nulloque actu extraneo interveniente proceditur ad capitularem, seu communem electionem, hoc est, à Præsidente, aut qui primam vocem habet, vel ab alio ad hoc deputato, palam per verba numeri singularis vice omnium, accepta prius ab iisdem facultate, nomen & persona electi Collegio publicatur simili modo: *Ego N. meo, & eligentium mibi, consentientium nomine, invocat à gratiâ S. Spiritus, in Episcopum, vel Abbatem hujus Ecclesia eligo, & electum coram vobis pronuntio N. in nomine Patris, &c.* Text. & DD. in s. 21. h. t. in 6. & in c. 4. de Sent. & Re judicat. Tametsi verò sufficiat, quòd hæc publicatio in Capitulo coram Capitularibus fiat, & electio populo non occultetur, tutum tamen est, teste Panorm. in c. quia propter. n. 16. h. t. & in pluribus Ecclesiis consuetum, ut etiam populo per unum de Capitulo, vel per extraneum solenniter denuntiatur.

VII. Denique, ut per scrutinium ritè cese. 74. I bre.

bretrur electio, necessariò de die fieri debet, adeò ut si de die coepta in vesperum protrahatur, & cum solis luce absolvi nequeat, proximè sequenti die peragenda sit, extracatum necessitatis. Quod addo: quia cum necessitas non subiaceat legi, per *c. 2. de Observ. jejun.* idèò urgente gravi causà, ut si instet ultima dies mensis tertii, ideoque peritura sit potestas eligendi, & ad superiorem devolvenda; vel immineat periculum intrusionis laicæ potestatis, etiam de nocte finiri & celebrari potest electio, adhibitis tamen tribus ad minimum luminaribus, ne clandestina dici possit, & fraus aut error contingat in dandis vel conscribendis suffragiis. Layman. *de Pralat. elect. q. 34. Barb. J. E. U. l. I. c. 19. n. 167. & seqq.*

75 Per compromissum fit electio, cum eligendi potestas aliquibus viris idoneis committitur, qui vice omnium (Capitularium) Ecclesia viduata provideant de Pastore. Textus in *d. c. quia propter. 42. h. t.* Circa quem

Noto I. non subsistere compromissum nisi fiat unanimi, & expresso consensu omnium, qui jus eligendi habent; eò quòd nemo invitus jure, & voce suà sit privandus: & quòd omnes tangit, debeat ab omnibus approbari per jura vulgata; quibus consentit recitatus textus: ibi: *qui vice omnium, & c. Zoël. h. t. n. 74.*

76 Noto II. In solos Clericos, aut Religiosos compromitti posse: hujusmodi enim actus spiritualis eligendi in Laicos transferri nequit arg *c. 51. & 56. h. t. c. 2. de Judiciis.* In extraneos tamen, id est, in eos, qui non sunt de corpore collegii, & non tantum in plures, sed etiam in unum v. g. Episcopum compromissum ritè fieri, apertè probatur ex *c. 8. & 21. y. post hac h. t.* Neque cum Nazone dixeris modò citata jura fuisse correctà per *d. c. quia propter in v. aliquibus viris.* quòd cum sit pluralis numeri, duorum saltem concursum requirit. Nam ne jura corrigantur, numerum

pluralem in singularem resolvere oportet arg. *c. ut privilegia. 24. circa fin. ubi Panorm. de Privilegiis.*

Noto III. compromissum hoc ad electionem dupliciter fieri posse: nimirum simpliciter seu absolutè, ità ut compromissarii possint eligere quemcumque idoneum, sive sit, sive non sit de gremio vacantis Ecclesiæ, ut in *c. 33. & 52. h. t.* Vel limitatè, seu cum conditione & restrictione: v. g. ut eligatur unus à Capitularibus, aut qui non sit ex compromissariis; quas limitationes ponit Laym. *de Pralat. elect. q. 85.* vel ut is eligi debeat, in quem scrutatis omnium votis major & sanior pars Capituli consenserit; qui modus dicitur forma compromissi limitati, seu determinati, & partim ex compromisso, partim ex scrutinio constat. *c. cum dilectus. 32. h. t. c. cum expediat. 29. Eod. in 6.* Sed

Dubitat I. an compromissariis, quibus simpliciter potestas eligendi data est, etiam potestas postulandi data censeatur? Communis atque vera sententia affirmat: tum quia recepta apud DD. regula est, quòd qui potest eligere, etiam possit postulare; tum quia in *c. 30. h. t.* traditur, quòd postulatio Episcopi facta à tribus ex quinque compromissariis approbata fuerit. Quibus accedit ratio quòd sub electione etiam postulatio intelligatur, ut diximus *n. 1. h. t.* & satis apparet ex publicis cridis, per quas absentes citantur: semper enim de electione, nunquam verò de postulatione fit mentio, licet frequenter postulatio subsequatur. Ergò &c.

Dubitat II. possintne Compromissarii aliquem ex se ipsis eligere, si id in compromisso expressè concessum non sit? Negat Gloss. in *c. cum in jure. 33. h. t.* Verum mihi potius arridet sententia affirmativa: quia nemini officium suum debet esse damnosum. *c. cum non deceat. 30. h. t. in 6.* esset autem damnosum compromissariis, & sæpè quoque ipsi

ipſi Eccleſiæ, ſi jure electionis paſſivæ per compromiſſum privarentur. Et quidem omnino putaverim, compromiſſarium ab aliis electum conſentiendo ſuffragiorum majorem numerum complere, & ita electionem de ſe ipſo corroborare poſſe, eò quòd compromiſſarius tali caſu ſe principaliter non eligat, ſed acceſſoriè tantum coëligat, adeoque electio ortum non habeat ab electo, ſed ab aliis. Facit Textus *in d. c. cum in jure. 33. h. t.* Ubi tamen Panorm. *n. 6.* & Vivianus *n. 4.* in tantum reſtringit, ſi compromiſſarii, prout poſſunt & ſolent, palam eligant, ut quiſque audiat & ſciat votum alterius; ſecus, ſi ſecretò, aut per ſcrutinium privatam procedant, tunc enim cum quis neſciat, ſe ab aliis electum eſſe, donec ſuffragia publicata ſint, ſine ambitionis nota aliis conſentire, atque ita electionem de ſe perficere haud poſſet.

80 *Dubitat* III. an compromiſſum ſemel communi conſenſu factum revocari queat? Quod nego per text. *in c. in cauſis. 30. h. t.* Niſi vel I. compromiſſariis certum tempus ad finiendam electionem præfixum fuerit; tunc enim eò tranſactò, ſi non fuerit electio peracta, per ſe expirat compromiſſum. Vel II. niſi alia conditio appoſita defecerit, v. g. ſi conſilium aliorum, quod requiri debuit, non ſit requiſitum; quando enim mandatario, adeoque etiam compromiſſario forma ſeu conditio præſcribitur, cenſetur ſubſtantialis, quâ non obſervatâ actus corruat. *Gloſſ. in Clem. 1. V. cohibentes. de Jure patronatûs.* Vel III. niſi revocatio fiat re adhuc integra, hoc eſt, antequàm in negotio compromiſſi ad ſubſtantialia proceſſum ſit; quia compromiſſum æquiparatur mandato, & conſequenter ſicut mandatum procuratorium ante litis conteſtationem, etſi citationes & exceptiones fori declinatoriæ anteeſſerint, revocare licet, non autem poſt litis conteſtationem per *l. 16. ff. de Procuratorib.* ita etiam compromiſſum revo-

care licebit, licet v. g. jam miſſa de Spiritu S. aliæque ſolemnitates præparatoriæ electionis præmiſſæ ſint, modò compromiſſarii nondum proceſſerint ad ſubſtantialia electionis, incipiendo ſcil. de facto tractare, aut nominare aliquem ad Prælaturam. Vid. Pirrhing *h. t. num. 220. & ſeqq.*

Per *inſpirationem* fit electio, cum electo- 81 res nulla præcedente conſultatione, quaſi Divino impulſu excitati, ſimul omnes in unum repente conſentiunt, ac ſimul unum nominant, ac eligunt. *d. c. quia propter 42. v. niſi h. t.* Refert autem, an manifeſtè per revelationem, aut miraculum conſtet, vel ſolum ratione unionis & concordiæ veriſimiliter præſumatur, Deum talis electionis authorem eſſe? Si priùs, electio tanquam per *veram inſpirationem* facta, legi aut formæ *d. c. quia propter.* non ſubjacet, nec alia confirmatione indiget. *arg. c. 8. ſ. econtrà. diſt. 61.* Si poſterius, electio per *quaſi inſpirationem* facta dicitur, & confirmationem ſuperioris requirit, cum non ſit ſimpliciter à Deo, ſed quaſi, id eſt, creditur eſſe à Deo. De his plura Barb. *ad c. quia propter. n. 31.* Miranda *in Manuali Prælat. tom. 2. q. 23. a. 41.* & alii.

Et hæc de iis, quæ præcedunt, & comitantur electionem: Quæ factam ſequuntur, præcipue ſunt electionis *preſentatio; confirmatio, & conſecratio* aut *benedictio.*

Preſentatio electionis neceſſariò intra octi- 82 duum, vel quò citiùs conſideratâ loci diſtantiâ poteſt, electo fieri, & ab eodem conſenſus requiri debet; alioquin Electores quo ad ſe à proceſſûs proſecutione totaliter excluduntur, & ab omnibus beneficiis ſuis, quæ in ipſa Eccleſia, de cujus electione agitur, obtinent, totò trienniò ex tunc inchoando ſuſpenſi ſunt. Text. *in c. 6. & 16. ſ. caterùm. h. t. in 6.* Ubi

Quæſt. I. quo modo electioni aſſenſum 83

I 2

præ-

præstare oporteat? *u.* cum distinctione: num ante, vel post electionem consensus requiratur? Si ante electionem, ad vitandam notam ambitionis non licet saltem directè consentire, sed debet responderi juxta aliquos: *nolo, quòd me eligatis, & ita rogo*; vel secundum alios: *non intendo Dei vocationi resistere*; vel *optarem dignus fieri, cui tantum honoris conferatur*; vel: *ago gratias, quòd me talem iudicetis, cui dignitas hæc conveniat*, aut verbis similibus, quibus indirectè suam voluntatem declarat. Si autem post electionem factam consensus petatur, etsi deceat, ut electus non protinus consentiat, ne videatur ambitiosus, non tamen damnandus est, licet mox consentiat, maximè si vereatur, ne perniciosus se ingerat; quo casu dicere poterit: *charitas me consentire cogit*. Equidem Glossa *in c. cum post petitionem 46. h. t.* ait, si electus dissentiat, quòd non sit eligendus; at intelligo in casu, quo patet, eum nolle acceptare electionem, vel dignitatem, secus, si pro honestate duntaxat urbanis verbis (quæ non censentur inducere renuntiationem) dicat, se nolle consentire. Quinimo quamvis electus dissentierit revera ab initio, & serió renuerit electioni de se factæ, mutatà voluntate potest eam acceptare, quamdiu Electores in priore voluntate manent.

84 *Quæres II.* intra quod tempus electus teneatur consentire electioni præsentatæ? Indubitati juris est, electum intra mensem, à die præsentationis sibi factæ numerandum, consensum suum exprimere debere, aliàs eò ipso omni jure per electionem acquisito privatus est *d. c. 6. h. t. in 6.* Ubi tamen excipitur: nisi conditio personæ electæ excuset, quemadmodum excusat Religiosum, ut qui sine obtentâ priùs licentiâ Superioris, eaque speciali (quia generalis non sufficit juxta *Clem. 8. h. t.*) electioni de se factæ extra cognobium suum consentire nequit. *c. 27. h. t. in 6.* Unde in

extra. 2. h. t. infer. Comm. constitutum est; ut Religiosus electus intra tempus pro superioris præsentia, vel absentia moderandum vel per se, vel per alium licentiam consentiendi impetret, eaque impetratâ ex eo tempore adhuc mensem habeat ad deliberandum, vel litine electionem acceptare, vel non? siquidem tempus impedito non currit per *c. 5. de Concess. præbend.*

Computantur autem pro mense tot dies, quot habet mensis ille, in quo fuit electio præsentata, & si jam dies aliqui de mense sint elapsi, suppletur de diebus mensis subsequenti: v. g. si in Majo præsentetur electio, pro mense 31. dies; si verò in Februario, 28. tantum electo ad consentiendum conceduntur arg. *c. 2. de Supplenda negl. Pralat.* Quod idem dicendum videtur de tribus mensibus ad eligendum, & de aliis tribus ad confirmationem petendam electo de jure concessis, ut notat Gloss. *in d. c. 6. V. mensem h. t. in 6.*

Porro acceptatâ electione, si electus præsens est, processionaliter sub pulsu campanarum in Ecclesiam deduci, & ibi post *Te Deum laudamus* solenniter decantatum in Episcopali cathedra inthronizari solet. In quibusdam etiam locis è suggestu populo adstanti electio publicatur. Greg. Tholos. *de Elect. c. 16. num. 18.*

Ad confirmationem electionis ritè obtinendam quatuor concurrant, necesse est. 1. enim requiritur, ut petatur intra trimestre à die dati consensus; alioquin justo impedimento cessante electus præsumitur juri ex electione quæsito renuntiâsse, eoque defacto privatus *d. c. 6. h. t. in 6.* Limitatur: nisi electionis confirmatio immediatè ad Sedem Apostolicam pertineat; quo casu intra mensem à die consensus computandum, electus iter Romam arripere, & ex tunc, ut primum commode potest, consideratâ locorum distantia, jubetur personaliter comparere, aut si ex justa causa sit ini-

impediens, procuratorem de omnibus sufficienter instructum mittere. *c. 16. h. t. in 6.*

87 II. Requiritur, ut confirmatio petatur, & conferatur gradatim, hoc est, à proximo superiore, puta confirmatio Abbatis (nisi exemptus fuerit) ab Episcopo Diocesano arg. *c. 1. de Supplenda negl. Pralat.* Episcopi ab Archiepiscopo per *c. 22. h. t.* Archiepiscopi à Patriarcha. *c. quia. dist. 63.* Patriarcha à Pontifice. *c. scriptum. 40. h. t.* Nisi hujusmodi confirmatio peculiariter Sedi Apostolicæ reservata fuerit; prout constitutum est per Concordata Germaniæ inter Nicolaum V. Pontificem, & Fridericum III. Imperatorem inita, ut Episcoporum Germaniæ, sicut & aliorum Prælatorum eidem Sedi Apostolicæ subjectorum confirmatio immediatè ad Papam per tineat, adeò quidem, ut quamvis aliis Legatus de latere, si in provincia sit, possit non tantùm talium Prælatorum v. g. Abbatum, sed etiam Episcoporum exemptorum electiones confirmare, juxta text. *in c. 36. h. t. in 6.* Germaniæ tamen Episcopi, & Prælati Apostolicæ Sedi subjecti sine speciali mandato à nullo Legato de latere, ne dum ab aliis Legatis, sed à solo Pontifice confirmari debeant, utpote quorum confirmationem Papa per illa specialia concordata reservasse videtur P. Engl. *h. t. num. 50.* ubi monet, hac in restylum, & usum Curie Romanæ consulendum esse.

88 Scrupulò non caret, an Capitulum sede vacante possit Abbatem, vel alium inferiorem Prælatum canonicè electum confirmare? Existimaveris non posse, eò quòd confirmatio sit quodammodo collatio, cum per eam electo conferatur jurisdictio, & potestas administrandi. *c. 15. h. t.* ergò sicut Capitulum sede vacante non potest alia beneficia minora conferre. *cap. 2.* *Ne sede vacante aliq. innov.* ita nec electo per confirmationem potest dignitatem & jurisdictionem v. g. abbatialem unàcum administratione concedere.

Sed communis & in praxi passim recepta sententia affirmat per *c. cum olim. 14. de Majorit. & obed.* ubi S. Pontifex electionem Abbatibus pro confirmatione obtinenda jubet præsentari Capitulo, eò quòd Sedes Episcopalis pro tempore vacaret. Quem textum contrariæ sententiæ Authores sine sufficienti fundamento interpretantur, quòd loquatur & procedat de gratia speciali illius diocesis Monachis facta, non de jure. Neque urget argumentum contrarium; siquidem non omne illud, quòd habet speciem collationis Capitulo interdictum est, sed illæ duntaxat collationes prohibentur, quæ sunt alienatio, & non necessaria donatio rei ad Episcopatum spectantis; confirmatio autem est purus actus jurisdictionis, nullo modo donatio, aut libera alienatio; quia etiam ipse Episcopus, si viveret, non ex gratia, vel liberalitate, sed ex necessitate nolens volens electum confirmare deberet. Proinde confirmatio in hoc æquiparetur institutioni, quam propter eandem rationem à Capitulo sede vacante fieri posse, textus est *in c. 1. de Institut. in 6.* Vid. Panorm. *in d. c. cum olim.*

III. Requiritur, ut electi confirmationem præcedat vocatio volentium contradicere, & quidem nominatim facienda, si aliquis coelectus adsit, vel alius contradictor; sin nullus talis adsit, edictum generale ad valvas Ecclesiæ affigendum est, in quo peremptoriè ad diem definitum citantur, si qui velint, se electioni factæ opponere. Alias hac vocatione neglecta confirmatio est ipso jure irrita. *c. fin. h. t. in 6.* Vallenf. §. 7. n. 6.

IV. Requiritur, ut superior, antequam electum confirmet, inquirat in primis de ejus qualitatibus, præcipuè circa ætatem, morum honestatem, & scientiam. *c. 2. dist. 23. c. 3. 19. & 44. h. t.* Trident. *sess. 22. de Reform. c. 2. sess. 24. de Reform. c. 1.* Deinde de forma & processu electionis, an in ea omnia

observata sint, quo ad modum eligendi, quo ad scrutinium, scrutatores, tempus, &c. quæ constare possunt ex instrumento, seu, ut alii nuncupant, ex decreto electionis, Superiori unâcum humili petitione confirmationis, transmissio; cui, si à Notario publico in electionis actu adhibito ritè confectum, &, ut moris est à singulis Capitularibus manu propriâ subscriptum, communiq; Capituli sigillo munitum sit, plena fides habetur, ut latè docet Panorm. *ad c. 20. h. t. num. 14.* Formulam verò hujus decreti exhibet Bartol. Hegler. *in Directorio pract. ad election. p. 2. cap. 7.*

Tempus, intra quod Superior, cui jus confirmandi competit, electo confirmationem impertiri tenetur, à jure quidem definitum non est. Rebuff. *in praxi Benef. tit. de devol. n. 6.* quia tamen Ecclesiæ interest, ut quàm primùm potest, fiat, cùm electus interea administrare nequeat, idè si confirmatio absque causa legitima diu differatur, potest à Superiore confirmantis peti, ut is terminum, intra quem confirmatio fieri debeat, constituat, quo elapsò ipsemet confirmabit. arg. *c. 13. §. excessus. de Offic. Jud. Ord.*

90 Confirmationem Episcopi sequitur consecratio. Statuit autem Trident. *sess. 23. de Reform. c. 2.* ut Ecclesiis Cathedralibus, seu superioribus, quocunq; nomine, ac titulò præfecti, etiamsi S. R. E. Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses (numeros à die confirmationis) non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur: si intra totidem menses postea id facere neglexerint, Ecclesiis ipso jure sint privati: nisi legitimum adsit impedimentum, aut urgens necessitas ulteriorem prorogationem petat, ut notat Azor. *Instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 30. q. 1.*

91 In Abbatibus & aliis Prælatibus Episcopo inferioribus loco consecrationis est benedictio,

quam si Episcopus tertiò cum humilitate rogatus impendere malitiosè & absque causæ prætextu recuset, tum Abbati interim liberum est, omnia ad suum officium pertinentia, etiam munia Ordinis exercere, donec Episcopus depositâ duritie benedicat. *cap. 1. & ibi Gloss. de Supplenda negl. Pralat.*

§. VI.

Finis Electionis est, ut per eam Ecclesiæ viduatæ provideatur de Capite, Pastore, seu prælato idoneo.

§. VII.

Effectus Electionis tum publicatæ, tum confirmatæ, tum consummatæ insignes & varii se offerunt.

Electio publicata effectus primus est, quòd electo jus ad prælaturam tribuat, ità ut eo invito Electores ab electione recedere nequeant, licèt nec dum consenserit. *c. 6. §. electus. h. t. in 6.* Diversum obtinet in postulatione, cùm enim postulatus per eam nec jus ad rem, nec in re acquirat, idè etiam publicato scrutinio variare, & postulationem revocare possunt, saltem quamdiu Superiore pro admissione præsentata non fuit, ut dictum sit, *precedent. num. 11.*

Secundus est, quòd electus prælaturam citra ambitionis notam acceptare, & confirmationem petere, seque contra eos, qui sine legitima causa obstitunt, tueri queat. *d. c. 6. h. t. in 6.*

Tertius, quòd Superior petitam confirmationem, si non adsit justum impedimentum, denegare nequeat, ob jus namque electo ad prælaturam ex electione quæsitum ex justitia debita est. *c. 3. h. t. c. fin. Eod. in 6.*

Quartus, quòd electio in concordia, id est, nullo sese opponente facta electis exemptis, & extra Italiam constitutis ante oblatam confirmationem tam in spiritualibus, quàm in temporalibus, exceptâ alienatione, omnem administrationem conferat, & consequenter, qua in-

interim ab iis gesta sunt, tanquam valida sustineantur, licet fortè confirmatio postea nõ subsequatur. *c. 44. & ibi Pirthing. n. 300. h. t.* Plerumque tamen isti quoque electi hac facultate uti non solent, sed donec confirmentur, Capitulum, vel œconomus deputatus administrat. *P. Wagnereck. add. c. 44.* Certè alii non exempti, aut exempti, sed non ultramontani, vel in discordia electi, per electionem sine confirmatione nullum omninò administrationem nanciscuntur, & si defacto vel per se, vel per alium, sive in totum, sive in partem, sub quo cunque colore, & prætextu administraverint, eò ipsò privantur jure quæsito ex electione. *c. 9. & 17. h. t. c. 5. Eod. in 6. & impofterum redduntur ineligibiles arg. c. 12. h. t.* Quin imò juxta *extrav. 1. h. t. inter Comm.* ut electi ad Episcopatus, aliàsve prælaturas Sedi Apostolicæ immediatè subiectas, impunè ad commissas sibi Ecclesias accedant, vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipiant, non solum desideratur confirmatio, verum etiam, ut ipsas litteras confirmationis obtinuerint, ediderintque ac exhibuerint coram Capitulo. Rectè verò *P. Engl. h. t. num. 51.* contra Passer. advertit, generali hac constitutione extravagante non corrigi *cir. c. 44.* nec comprehendendi Prælatos exemptos valde remotos, & in concordia electos.

In electione Monialium speciale est, quòd electa à majori parte in dissidio, videlicet repugnante parte minore, etiam ante confirmationem suscipere possit administrationem bonorum, dummodò de rebus Monasterii nil penitus alienet, nec aliquam in Monialem recipiat quoquo modo. *c. 43. h. sanè. & si verò. h. t. in 6.*

Quintus effectus est, quòd electus Episcopus ante confirmationem nullo modo pro Episcopo habeatur, nec absolutè Episcopus, sed tantum electus nuncupetur per *c. 33. de Testib. & c. 8. de his, qua fiunt à Prælat.* Hinc

licet S. Pontifex, dum rescribit Episcopis, *fratres*, alios verò filios salutet, dum tamen rescribit Episcopo electo, filium, non fratrem appellat per *c. 9. h. t. juncto c. quàm gravi. 6. de Crimine falsi.* Et Glossa. in *Clement. 1. de Pœnis.* docet, illam clementinam, quæ puniuntur, qui in Episcopos violentas manus iniecerunt, non complecti Episcopos electos.

Ad effectus electionis confirmata spectat. I. quòd electo conferat plenum jus, scilicet jus in re, ita ut ipse sine Superioris consensu amplius renuntiare non possit, ut infra dicetur. II. quòd matrimonium per electionem inchoatum, inter electum & Ecclesiam mediante confirmatione ratum faciat. III. quòd Prælati confirmati tanquam verus Ecclesiæ suæ pastor eorum, quæ jurisdictionis sunt (ut sunt v. g. judicare, punire, absolvere, dispensare, visitare, gratias, privilegia & beneficia conferre, electos confirmare, investire, juramenta & homagia à subditis accipere &c.) atque temporalium plenam potestatem & administrationem acquirat, ut textus est expressus in *c. nôsti. 9. & c. transmissam. 15. h. t.* Notanter dixi: eorum quæ jurisdictionis sunt: quia ea, quæ sunt Ordinis, v. g. Clericos ordinare, degradare, chrisma conficere, confirmare, altaria consecrare, dare solennem benedictionem, &c. non per confirmationem, sed per consecrationem obtinentur. IV. quòd Episcopis electis & confirmatis, etsi non dum consecratis competat privilegium *cap. quia periculosum. 4. de Sentent. excomm. in 6.* quòd nempe generali statuto, vel sententiâ interdicti, vel suspensionis non comprehendantur, nisi eorum fiat expressa mentio. Item illud de eligendo confessario juxta *cap. fin. de Pœnit. & Remiss.* & de usu altaris viatici juxta *cap. ult. de Privil. in 6.* atque alia his similia.

Effectus electionis consecratione consummata est imprimis, quòd matrimonium inter
Epi-

Episcopum electum, & Ecclesiam perficiat, & consummet. per *c. fin. de Translat. Episc.* Deinde, quod tribuat plenitudinem Episcopalis officii, ita ut Episcopus consecratus non tantum ea, quæ jurisdictionis sunt, sed & ea, quæ sunt Ordinis, hoc est, quæ jure Divino & Ecclesiastico Ordini Episcopali annectuntur, exercere possit. *d. c. transmissam. 15. h. t.* Excipitur Archi-Episcopus, qui etsi consecratus, attamen ante susceptum pallium se Archi-Episcopum nuncupare nequit, nec exercere ea, quæ ei ut Archi-Episcopo competunt, sive Ordinis sint, sive jurisdictionis, puta majoris, ut concilium provinciale indicare, aut provinciam visitare &c. *c. quod sicut 28. §. super eo. 7. præterea. h. t.*

Planè sicut Episcopo per confirmationem datur quidem potestas exercendi ea, quæ sunt jurisdictionis, non quæ sunt Ordinis, donec consecratus sit; ita etiam Abbati electo per confirmationem confertur quidem potestas jurisdictionis, non autem Ordinis, sed hæc primùm confertur per benedictionem, ubi usus habet, ut abbates benedicantur. Quod addo: quia ubi id usus non habet, cum ibi confirmatio benedictionis vim & firmamentum contineat, ideo per solam consummationem inibi omnis non tantum jurisdictionis, sed etiam Ordinis potestas Abbati confertur, modò sacerdos ordinatus sit. arg. *c. alienationes. causa 12. q. 2. & ibi Glossa in V. consecrandus. in fine. Pirhing h. t. num. 402.*

TITULUS VII.

De Translatione Episcopi.

SUMMARIA.

1. Translationis homonymia. 2. Et definitio.
3. Quò jure prohibeatur translatio Episcoporum?
4. Quis transferat Episcopos? 5. Et alios Prælatos inferiores.
6. Quis, & an etiam inditus transferri possit?

7. Ad translationem requiritur licentia superioris
8. Justa causa, 9. Et gradatio.
10. Effectus translationis. 11. Quando incipiat vacare beneficium translato Episcopi? 12. Aut alterius Beneficiati?
13. Quid requiratur ad translationem Ecclesia de loco ad locum?

§. I.

Translatio, si specificè sumatur, juxta *Rubricam* de solo Episcopo intelligitur; genericè autem accepta etiam in aliis Prælatiis, ac quibusvis Beneficiatis locum habet. *c. 37. causa 7. q. 1. c. 7. de Consuet. c. 5. de Rev. permitt.* Et hoc posteriori sensu.

§. II.

Definitur Translatio, quòd sit personæ Ecclesiasticæ ab una Ecclesia ad aliam auctoritate Superioris ex legitima causa facta transpositio, seu commutatio. Ità DD. communiter.

§. III.

Causa efficiens Translationis duplex est, remota & proxima. Remota est jus permittens & approbans Translationem ex justa causa factam, regulariter enim est prohibita. *c. 19. 34. & passim causa 7. q. 1.*

Controversia est, quamam lege translatio Episcoporum sit prohibita: an Ecclesiasticâ, vel Divinâ? Negotium facessit *c. 2. & 3. h. t.* ubi dicitur, conjugium spirituale inter Episcopum & Ecclesiam suam non humana, sed Divina potius potestate dissolvi: & fortius esse hoc spirituale vinculum, quàm carnale; at dissolutio matrimonii carnalis, præcipuè consummati, jure Divino est prohibita, *Matth. c. 19.* ergò & dissolutio Matrimonii spiritualis per translationem, ut arguit *Fagn. c. quanto 3. h. t. n. 2.* Nilominus verius videtur, translationem Episcoporum propriè ac strictè loquendo non immediatè ex Divina constitutione, sed Ecclesiastica solum lege seu traditione esse prohibitam: quia Christus nihil determinatè præcepit, aut tradidit de officio Episcoporum perpetuo ac insolubili, sed id Ecclesiæ